

Första läsningen: **Bar 5:1-9** (*Gud skall låta alla länder under himlen se din glans*)

Profeten Baruks tröstande ord vänder sig till människorna i Jerusalem efter förstörelsen av staden och deportationerna till Babylon år 587/586 f. Kr., då många tvingades bort ”till fots, bortdrivna av fiender” (v. 6). Gud kommer att se till att *alla höga berg skall sänkas... och klyftorna skall fyllas, så att marken blir slät och Israel kan gå fram i skyddet av Guds härlighet* (v. 7). De överdrivna proportionerna visar att befrielsen ska förstås andligt. Den sker i vår själ när Gud utplånar våra berg av synder och lyfter upp oss ur missmodets klyftor. Hjärtat värms nu i årets mörkaste tid!

Andra läsningen: **Fil 1:3-6, 8-11** (*Ni skall stå rena och skuldfria på Kristi dag*)

Filipperbrevets tema är glädje och ännu mer glädje. Paulus favoritförsamling, den i Filippi, är förbunden med honom genom varma känslor. Han önskar den nu mer ”insikt och urskillning” (v. 9). Endast en kärlek som är upplyst av förståndet kan skilja sanning från villfarelse. Att bli och vara katolik kräver mer än känslor och förälskelse i ”katholicismen”. Man måste kunna ta till sig trosläran även med förståndet. Annars håller tron inte.

Evangelium: **Luk 3:1-6** (*Alla människor skall se Guds frälsning*)

Varje år på denna söndag ställer kyrkan den helige Johannes döparen framför oss. Lukas – den noggranne forskaren (jfr Luk 1:1-4) – sätter in Jesu möte med Döparen i en historisk ram. Tiberius femtonde år som romarrikets kejsare var år 28-29 e. Kr. Pilatus var ståthållare mellan åren 26 och 36. Översteprästen Hannas (se Joh 18:13) avsattes av romarna år 18 men ansågs av många vara ”den riktige” översteprästen. Han behöll sitt inflytande: Hannas efterföljare Kajafas var hans svärson och fem av hans egna söner blev också överstepräster! Lukas citerar Jes 40:3-5 med slutorden ”alla folk skall se Guds frälsning” (v. 6) – ett viktigt tema för denne evangelist, som följde med aposteln Paulus ut i världen (han skriver ”vi” i Apg 16:10 ff). Lukas uppfattar precis som Markus och Matteus Döparen som *en ny Elia*, den profet som skulle komma och bana väg för Messias (Mal 4:5-6). Johannes bär asketiska kläder som Elia (2 Kung 1:8; Sak 13:4 – i kontrast till överklassen: Matt 11:8; jfr 6:28-32/Luk 16:19). Han äter vad han kan hitta i öknen och liknar de senare *ökenfäderna* – början på munkväsendet i fornkyrkan.

I antiken anlade man gärna eleganta mottagningsgator åt mäktiga gäster. Inför Guds (Jesu) ankomst ska hela berg sänkas och dalar fyllas, så att vägen blir slät och fin. Bilden är andlig: vår julförberedelse bör främst ske i hjärtat. Våra inre berg av *förhävelse och högmod*, av *obiktade synder* och *onödigt oro* ska jämnas ut. Men även våra berg av *prylar och pengar* kan bantas och bli till fyllning på platser där det finns *dalar av brist och fattigdom*. Hur kan vi ta emot Jesusbarnet, som Maria i stallet räcker fram till oss, om vi har famnen full av materiellt skräp medan andra svälter?

MÅNDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 35:1-10** (*Gud själv skall komma och frälsa oss*)

Öknen och ödemarken skall jubla (v. 1). Det är förbluffande hur snabbt en torr öken förvandlas och börjar krylla av liv när det äntligen regnar. De torra tistlar som var straffet för Adams **synd** (1 Mos 3:18) kan då lätt dras upp. En trädgård blir till. Vattnet står för *förlåtelsen från synd* – den gåva som alla Adams barn behöver och som Kristus kom med. Det är lika förbluffande hur lätt *rätta ord i rättan tid* får ledsna och ensamma människor att blomma upp. ”Sorg och suckan flyr” skriver Jesaja (v. 10). Många av oss vaknar klockan fyra varje morgon och våndas med tanke på allt som oroar. Att med förtröstan överlåta allt åt honom som ger *det levande vattnet* (Joh 4:10-14) kan bli en vändpunkt. Det är svårt, men även denna svårighet kan vi överlåta! Så även de ”omöjliga” relationer vi dras med. Vi ser inte lösningarna nu, men de ska dyka upp i rättan tid. Jesajas ord blev en enorm tröst för Gudsfolket i den babyloniska fångenskapen på 500-talet f. Kr. När *Johannes döparen* citerar Jesaja i ödemarken (Matt 3:3) skedde en andlig blomning bland många i folkmängden: de omvänder sig, vill följa livets, inte dödens, vägar. *Den lame ska hoppa som en hjort och den stumme brista ut i jubel* (v. 6) – det förverkligas med Frälsarens ankomst (se nedan). *Den heliga vägen* genom öknen (v. 8) kan ha gett kyrkan hennes allra tidigaste självbeteckning, ”Vägen” (Apg 24:14).

Evangelium: **Luk 5:17-26** (*Det är otroligt, det vi har sett idag*)

Det händer att känslan av glädje efter bikten är så stor att den biktande vill ge prästen en kram och dansa iväg, sjungande. Att befria människor var Jesu projekt. Rätten att i Guds namn lösa från synd gav han vidare till sina apostlar och de i sin tur till kyrkans präster ända till vår tid (Joh 20:23; *Katolska kyrkans katekes*, nr 1441-1445). Vi kan (och bör) be för alla syndare och sjuka. Men det är Gud som förlåter synderna. Skaran av laglärare och fariseer kom hem till Jesus ”från varenda by i Galileen och Judeen och Jerusalem” (v. 17). De var alltså många! De förargas när Jesus förlåter synd med Guds auktoritet. När han i samma andetag befriar den lame mannen från sin sjukdom och så uppfyller Jesajas profetia (se ovan) blir de chockade. Inte många dagar senare är saken klar: Jesus ska röjas ur vägen (Mark 3:6).

Adventstidens tema är *väntan på Kristus*. De män som ville bära sin sjuke kamrat till Jesus fick vänta utanför. Den religiösa eliten fyllde huset med sig själva och sina teoridiskussioner. Då bröt männen sig in genom taket. Detta bevis på tro kunde Jesus inte motstå - de fick hans fulla uppmärksamhet och hjälp. Om människor idag visste vad det är som sker i varje mässa skulle de snabbt fylla våra kyrkor, ta sig in från alla håll för att få vara nära Herren. In genom fönstren och nödutgången. In genom taket.

Jag står hellre vid tröskeln i min Guds hus än jag bor i de gudlösas tält (Ps 84:11).

TISDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 40:1-11** (*Gud tröstar sitt folk*)

Gud vill nå dig. Därför blev han människa och därför talar han i denna dags läsning till dig nu. Vill du tillåta Gud att trösta dig? Eller vänder du ryggen åt honom? Kyrkan ska trösta människor. Om dessa ord inte ger dig någon tröst har de skrivits förgäves. Många irriteras på sin kyrkoherdes predikningar. De är alldeles för ”milda” för deras smak. Kunde prästen inte slå näven i bordet och rycka upp folk? En präst svarade en gång sådana kritiker: ”Om ni bara visste hur mycket *lidande* som finns därute i kyrkbänkarna!” Då förstod de varför han predikade så försiktigt. Vi är alla bräckliga. Minsta lilla motgång, så mår vi dåligt, flyr, eller biter ifrån oss. *Ja, folket är gräs* säger Jesaja (v.7) – som *en våg på havet som drivs och jagas av vinden* (Jak 1:6). Tolerans behövs – och tröst.

Denna läsning inleder den stora delen av Jesajas bok som har kallats för ”Tröstens bok” (kap. 40-55). Många tror att den är skriven av en senare profet i Jesajas skola (Den andre Jesaja, ”Deutero-Jesaja”). För de uppgivna judarna i babyloniska fångenskapen på 500-talet f.Kr. var den en källa till hopp. Guds ord är mäktigt och kan vända historien. Johannes döparen (och efter honom hela Nya testamentet och den tidiga kyrkan) citerade ur den. Jesaja talar om berg och dalar som ska jämnas ut inför Herrens ankomst. Det är stenbumlingarna och ihåligheterna framför vårt hjärtas port. Kanske syftar han konkret på offerkullarna där många israeliter tillbad avgudar, och till dalar som *Hinnomdalen* vid Jerusalem där de offrade sina egna barn att brännas levande till monsterguden Moloks ära (2 Kung 23:10). Sådana styggelser måste upphöra, vill han säga.

Evangelium: **Matt 18:12-14** (*Gud vill inte att någon av dessa små skall gå förlorad*)

Jesus oroar sig för den enskilde. Var och en som tillhör hans flock är på något sätt viktigare än resten. Det sägs att får i Mellanöstern som kommit bort brukar lägga sig ner passivt, uppgivet. När vi är vilsna *i synd* trycker vi oss mot marken och vill ogärna upptäckas. Vägen till biktstolen kan vara tung att gå. Men herdens ansikte fylls av **glädje** när han finner sitt borttappade får (v. 13; jfr Luk 15:7). Fåret som hittats behöver tröst, och det förstår han (1 Joh 3:19-20). Glad bär herden hem det på sina axlar (Luk 15:5). I biktstolen hittar vi förlåtelse och **tröst**.

Bland våra ungdomar i kyrkan är det de 99 som är försvunna och det enda lammet som är kvar. Vi ska bli uppsökande, tala om för alla som irrat bort att de är välkomna hem. Vi ska *bry oss*. Vissa förlorade själar kan bara hittas av Jesus själv. De ofödda barnen som dödades fick aldrig se ljuset, men de finner Guds barmhärtiga famn. Skulden och sorgen efteråt kan verka evig och outplånlig. Men Jesus, som tog de små barnen i sina armar

(Mark 10:16), kan göra det omöjliga och vända allt ont till gott. Det vi har biktat är i hans goda händer, glömt och förlåtet.

Jag har inte kommit för att döma världen utan för att rädda världen (Joh 12:47).

ONSDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 40:25-31** (*Han ger den trötte kraft*)

De judar som satt utan framtidshopp i fångenskapen i Babylon på 500-talet f. Kr. var skakade av minnena av Jerusalems förstörelse och templets undergång år 587/586. Orden i den stora ”Tröstens bok” (Jesaja, kap. 40-55) gav **styrka och vila**. Gud förstår hur vi har det mitt i våra andliga oväder. Det finns dagar då vi bara kan tänka att han inte ser oss och inte bryr sig om oss (v. 27). För judarna var den stora frestelsen att helt ge upp tron, att anse Gud för besegrad av mäktigare babyloniska gudar och sluta hoppas på honom längre (vid den tiden betraktades krig mellan folk som krig mellan deras gudar). Men Israels Gud är verklig och han är den Ende. Allt har han skapat och allting styr han. Han är inte som människor som tröttnas ut och besegras. För dem som hoppas på honom i stillhet blir allting bra till sist.

Vi ska komma ihåg att ju värre läget är, ju mäktigare fienderna verkar vara, desto mer behöver vi påminnas om vår Guds styrka och frälsningsvilja. *Den hjälplöse reser han ur gruset*, sjöng profeten Samuels moder Hanna (1 Sam 2:8). *Han upphöjer de ringa*, sjöng Jungfru Maria (Luk 1:52). När Kristus återkommer tar han oss upp till sig ”bland molnen” som Paulus säger (1 Thess 4:17). *Jag blir ung på nytt som en örn* (Ps 103:5). Vi ska delta i änglasången över Betlehem. Så kommer det att kännas.

Evangelium: **Matt 11:28-30** (*Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor*)

Det är tillåtet att smaka på julfriden redan nu. Det är viktigt att minska, inte öka kraven på sig själv inför julen. Vill du känna bödens frid framför krubban och njuta av psalmsången i julnatten, då ska du börja varva ner nu. Gåvor, matinköp och alla julförberedelserna är mycket bra och står helt under Guds välsignelse, men allt behöver inte gå så fort. Det vi hinner med, hinner vi med. Adventstidens stilla glädje kräver ett lägre tempo. Advent är nästan viktigare än jul! Filosofen Sören Kierkegaard gick ofta på teater. Det sägs att han gick hem när föreställningen började: *förväntningens glädje är den största glädjen*, sa han. Vilken adventsmänniska!

Jesus uppmanar oss att bära hans ”ok”. Därmed avses den bärstång man lade över dragdjurens nacke. Så talade man om den ”lära” man följde. Jesus vill säga att hans tolkning av Moselagen är mildare än fariseernas (Matt 23:4). Det färgade band (stola) som präster och diakoner lägger över sin vita dräkt (alba) kallas ibland för ”ok”: de ska ”dra lasset” i gudstjänst och själavård. *Det oket är tungt och lätt på samma gång.*

Jesu uppmaning innebär ett val. Man kan inte bära två ok samtidigt. Djävulens och syndens omänskliga ok ska kastas av innan vi kan lägga på det ok Jesus har. Sedan bär vi allt med honom. Om det blir en *korsväg* vi ska gå, så vet vi att Jesus går in under vårt kors och bär det med oss. Hans kärlek är där. Även när det kostar blod.

Bara hos Gud finner jag ro, från honom kommer mitt hopp (Ps. 62:6).

TORSDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 41:13-20** (*Jag är din förlossare, Israels Helige*)

När vi människor är små behöver vi – precis som djuren – en mamma som kan visa ömhet mot oss men som också kan resa sig med kraft och försvara oss om någon hotar oss. I dagens läsning hör vi Gud tala till sitt plågade folk med en sådan moders röst. Judarna som levde i fångenskapen i Babylon på 500-talet f. Kr. kunde hämta framtidstro och tröst i dessa ord. Den unga Jungfru Maria – i en senare men lika farlig tid – var höggravid och på väg till Betlehem. Sittande på sitt riddjur har hon ofta känt på sin mage och sagt kärleksfulla ord till den okände pojken därinne: *Var inte rädd, Jakob, lilla kryp, Israel, du stackars mask* (v. 14). Gud kallar sig för folkets ”befriare” (förlossare). Ordet står för en person som ska garantera att man kan friköpas ifall man hamnar i slaveri eller nödlägen (jfr Rut 2:20; 3 Mos 25:47-49). Löftet om det rinnande källvattnet (v. 18) för tankarna till den vattenrika trädgården i paradiset (1 Mos 2:6, 10-14). Maria gläds vid tanken på sin släkting Elisabet, som trots sin ålder nu har ett sexmånaders barn i knät – Johannes döparen (Luk kap. 1).

Evangelium: **Matt 11:11-15** (*Ingen har trätt fram som är större än Johannes Döparen*)

I söndags hörde vi evangeliet om Johannes döparen som framträdde i ödemarken och förberedde folket för Jesu ankomst. Lukas beskriver hur Johannes redan som foster kände igen sin Herre och hans mor genom att ”sparka till” i Elisabet när den gravida Maria kom på besök (Luk 1:41, bilden bekräftar Bibelns syn på det ofödda barnet som en egen person, jfr Ps 139:13-16). Johannes är *mer än en profet* (Matt 11:9). Som vägröjare för Messias fullbordade han Jesajas profetia (Jes 40:3-4). Stående på tröskeln mellan Gamla och Nya testamentet fick han inte bara som tidigare profeter ana Messias, utan se honom (jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr 717-720). Ändå är ”den minste i himmelriket” större än Johannes (v. 11). Vem är denne ”minste”? Kanske barnet i krubban? I advent förbereder vi oss för att fira *det spädbarn som självt är himmelriket*. Gud kommer som *den minste*. Gud, den allra störste, gör sig till en hjälplös baby som ingen kan känna fruktan inför utan som alla, även de mest förhårdade brottslingar, kan smälta inför och ta i sin famn.

Jesu ord om alla som vill ”rycka till sig” himmelriket ”med våld” är gåtfulla (v. 12). Hans egen familj fick fly för barnamördaren Herodes (Matt kap. 2). Denne despots son, Herodes Antipas, var den som senare lät fångsla Johannes (Matt 4:12; 11:2 f). Det kan

vara *maktelitens motstånd mot Guds planer* som orden avser. Eller ska den dramatiska bilden förstås positivt som de män som bröt upp taket i Jesu hus som vi läste om i måndags? Eller menas de som genom vaka och bön, fasta och allmosor kämpar för att påskynda Kristi återkomst, likt Paulus idrottsman i 1 Kor 9:24 f?

Jag är som ett litet barn, som barnet i moderns famn (Ps 131:2).

FREDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 48:17-19** (*O att du ville ge akt på mina bud*)

Vi är skapade för *frihet* och därför är Gud *befrielsens Gud* – tydligt på så många ställen redan i Gamla testamentets böcker. När Guds bud är stränga, så är det för att de vill värna om *frihet, godhet* och *sanning* – värden man inte ska kompromissa med! Vi ska **absolut inte** söka oss till andra gudar än den sanne Guden, han som vill vårt bästa, vår självständighet, ja som vill skänka oss paradiset och del av sin egen gudomliga natur. Vi ska **absolut inte** stjäla, ljuga, bryta äktenskapet, o.s.v., för allt sådant undergräver den tillit som varje relation bygger på och som ger oss friheten att umgås i glädje och tillit med varandra. Buden är våra vägvisare och de leder till en lycka som liknas vid en *flod* och vid *havets vågor* (v. 18) – mäktiga symboler för **liv i överflöd**. Vi älskar att fira jul med barn eller barnbarn. I somras stod vi kanske vid stranden och såg dem leka där och tänkte på Guds löfte till Abraham, vår tros fader: Gud lovade att välsigna honom med ättlingar *talrika som stjärnorna på himlen och som sanden på havets strand* (1 Mos 22:16-17). Gud upprepar löftet om denna gåva för den som tror på Jesajas ord (v. 19). Är du barnlös? Löftet gäller dig också, säger Jesaja i 54:1. *Ditt namn skall inte utplånas utan alltid stå inför mig* (v. 19). Det betyder: du är lika betydelsefull i mina ögon som Abraham, **vem du än är som tror på mina löften!** Vad du tror är sant. Fadern själv älskar dig och låter ditt liv bära frukt. Den Ande som utgår från honom och Sonen ska svalka, rena, glädja dig, efterlängtnad som en flod i öknen (jfr Ps 1:3; 23:2; Jes 58:11; Joh 4:14; Upp 7:17).

Evangelium: **Matt 11:16-19** (*De lyssnar varken till Johannes eller till Människosonen*)

Vi hör här om en barnlek från antiken, där ena sidan spelade flöjt (eller lekte att de spelade) och andra sidan skulle agera bröllop eller begravning. Jesus har säkert själv lekt så som barn. Han minns besvikelsen när man inte kan hitta någon att leka med. Små barn som inte leker finns det anledning att oroa sig för. Barn sårar varandra genom att hota med att ”du får inte komma på mitt kalas”, dvs. jag önskar ingen gemenskap med dig, du är utesluten. Jesus ser det sårade (och sårande) barnet i oss vuxna. Vi vill dominera – alla ska dansa efter vår pipa. Allt är andras fel, vi dömer ut dem innan de har förklarat sig. I vår fördomsfulla värld är det svårt även för Gud att göra sig hörd. Skickar han den asketiske och stränge Döparen som uppmanar människorna att börja ett nytt liv, så kallas han för galen, ja, avrättas (begravningstemat). Skickar han sin levnadsglade Son som

sprider fest och glädje åt alla (brölloppstemat) så föraktas han av de stränga. Är du ledsen? Profeterna tröstar dig. Är du glad? Jesus spelar upp till dans. Både Johannes och Jesus avvisades, men Guds frälsningsplan genomförs ändå. Den kristna glädjen är floden som inte kan stoppas. Alltid är vi på väg mot nästa jul.

Förslag till fredagsoffer: Be för barn som inte har någon lycklig jul att se fram emot.

LÖRDAGEN ANDRA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Syr 48:1-4, 9-11** (*Elia skall återkomma*)

Jesus Syraks vishet hör till Bibelns vishetsböcker. Jesu ord har ibland viss likhet med dessa skrifter, t.ex. evangeliet i onsdags som ligger nära Syr 6:24-25 och 51:26-27, eller Jesu ord igår om "Vishetens gärningar" (Jfr Ords 1:20 ff; 8:1 ff). Dagens läsning är tagen från en längre lovprisning av Gamla testamentets hjältar (Syr kap. 44-50). Elia är den oförglömlige profeten som trotsade kung Achav på 800-talet f.Kr. Kungen ville införa fruktbarhetsguden Baal och blev skakad när profeten i Guds namn befallde att en årslång torka skulle börja (därmed visade Elia att det inte var Baal som gav fruktbarhet). Allt om Elia: Se 1 Kung 17 – 2 Kung 2.

Profeten Malaki förkunnade att denne starke profet skulle återkomma och bana vägen för Messias (Mal 4:5-6 = 3:23-24 i vissa biblar). I söndags hörde vi om Johannes döparen som uppfyllde detta löfte. Han förnekade visserligen själv att han var den återkomne Elia (Joh 1:21,25), men Jesus kunde också förbjuda att man kallade honom Messias (t.ex. Matt 16:20). Det var *en felaktig syn* på Elia och Messias som därmed avvisades. Johannes var inte identisk med Elia, men han liknade honom och trädde fram i samma anda (jfr Joh 5:35 med Syr 48:1; 2 Kung 1:10, 12; Luk 1:17 samt evangeliet i dag). Det var Johannes predikan i ödemarken som profeten Jesaja förutsåg i sina ord (Jes 35:1; 40:3-4). Öknen skulle blomma upp (= Johannes åhörarens hjärtan) och vägen skulle beredas åt Herren (= Johannes eget tema). Döparen var redan före födelsen, likt en ny Jeremia (Jer 1:5), bestämd av Gud att uppfylla Malakis profetia (Luk 1:17). Johannes skulle *mildra vreden innan den blossar upp och vända faderns hjärta till hans son* (v.10). Det handlar om försoning mellan generationerna – en gåva Gud kan ge oss till jul om vi vill ha den. Det finns inget som kan förena människor i glädje som att se ett nyfött barn. Det gör ont när mor- och farföräldrar inte får möta sina barnbarn, därför att deras vuxna barn bär på gammalt agg och revanschlust mot dem. Om döden kommer emellan utan att någon försoning har uppnåtts går smärtan i arv. Söka försoning i tid, nu innan jul!

Evangelium: **Matt 17:10-13** (*Elia har redan kommit, men de kände inte igen honom*)

Apostlarna fick i Matt 17:1-8 i en vision på ett berg se Jesus samtala med Mose och Elia. Av Luk 9:31 vet vi att de talade om den död han skulle möta i Jerusalem. Nu vill apostlarna veta hur detta går ihop med Malakis ord om att Elia först ska återvända (se

ovan). Det tar ju många år för en pojke att växa upp. Jesus svarar att Elia redan har kommit men inte blivit igenkänd utan dödad. De förstår då att han syftar på Döparen, som var ”Elia” genom att fullgöra Elias *tjänst*. Jesu *andra* ankomst, i härlighet, den vi ber om i advent och i Fader vår (Tillkomme ditt rike), ska ledsagas av basuner och änglar, inte av Elia (Matt 24:31; 25:31; 1 Thess 4:16 f).

Elia bar pojken till hans moder. ”Se”, sade han, ”din son lever” (Jfr 1 Kung 17:23).
--